

ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ. ВЧИНЕННЯ НАСИЛЬСТВА В СІМ'І

Одним з досить поширених правопорушень, характерних для умов сучасності, є насильство в родині, або ж будь-які дії, вчинені однією особою, що своїми наслідками несуть певну загрозу існуванню інших осіб(членів родини). Задля вчасного та ефективного усічення подібних випадків держава повинна всіляку сприяти вдосконаленню, по-перше законодавчого, а, по-друге, виконавчого механізму. Окрім того, і юристи також зобов'язані не тільки досконало орієнтуватися в нормативно-правових актах, що регулюють відповідні відносини, а й намагатися віднаходити певні прорахунки в національному законодавстві та сприяти їхній ліквідації. Для вирішення цього, та інших питань почнемо з визначень.

Що є насильством у сім'ї, або ж, сімейним насильством? Правильним буде таке визначення:

«Насильство в сім'ї — будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одного члена сім'ї по відношенню до іншого члена сім'ї, якщо ці дії порушують конституційні права і свободи члена сім'ї як людини та громадянина і наносять йому моральну шкоду, шкоду його фізичному чи психічному здоров'ю». Також закон визначає кожен вид насильства окремо:

- фізичне насильство в сім'ї — умисне нанесення одним членом сім'ї іншому члену сім'ї побоїв, тілесних ушкоджень, що може призвести або призвело до смерті постраждалого, порушення фізичного чи психічного здоров'я, нанесення шкоди його честі і гідності;

- сексуальне насильство в сім'ї — протиправне посягання одного члена сім'ї на статеву недоторканість іншого члена сім'ї, а також дії сексуального характеру по відношенню до дитини, яка є членом цієї сім'ї;

- психологічне насильство в сім'ї — насильство, пов'язане з дією одного члена сім'ї на психіку іншого члена сім'ї шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно спричиняється емоційна невпевненість, нездатність захистити себе та може завдаватися або завдається шкода психічному здоров'ю;

- економічне насильство в сім'ї — умисне позбавлення одним членом сім'ї іншого члена сім'ї житла, їжі, одягу та іншого майна чи коштів, на які постраждалий має передбачене законом право, що може призвести до його смерті, викликати порушення фізичного чи психічного здоров'я.

В Законі також визначено, що жертва насильства в сім'ї — член сім'ї, який постраждав від фізичного, сексуального, психологічного чи економічного насильства з боку іншого члена сім'ї. [2]

Стаття 173-2 дає наступну редакцію цієї норми права. Вчинення насильства в сім'ї, тобто умисне вчинення будь-яких дій фізичного, психологічного чи економічного характеру (застосування фізичного насильства, що не завдало фізичного болю і не спричинило тілесних ушкоджень, погрози, образи чи переслідування, позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна або коштів, на які потерпілий має передбачене законом право, тощо), внаслідок чого могла бути чи була завдана шкода фізичному або психічному здоров'ю потерпілого, а так само невиконання захисного припису особою, стосовно якої він винесений, непроходження корекційної програми особою, яка вчинила насильство в сім'ї, - тягнуть за собою накладення штрафу від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від тридцяти до сорока годин, або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням двадцяти відсотків заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'яти діб. [1]

Не дивлячись на те, що на офіційному сайті Верховної Ради подається саме таке визначення, в інтернеті можна знайти інформацію про внесення змін до КпАП. Відповідно до інформації інтернет-ресурсів, ВР прийняла Закон про внесення змін в Кодекс про адміністративні правопорушення відповідно до врегулювання питання відповідальності за

вчинення сімейного насильства(законопроект № 0920, який був прийнятий за основу ВР минулого скликання під № 1181). Також вказано, що передбачено виключення з статті 173-2 КУпАП покарання у вигляді штрафу та виправних робіт і залишено громадські роботи та адміністративний арешт. В будь-якому разі, такі видозмінення по своїй суті не додають ефективності попередження вчинення правопорушень, а також не покращують ситуацію після їх вчинення. Тут необхідні більш кардинальні зміни. Про що ми поговоримо, визначивши ті, що подає нам ЗУ «Про попередження насильства в сім'ї». Останній визначає такі заходи протидії: офіційне попередження про недопустимість здійснення насильства в сім'ї, взяття на профілактичний облік і зняття з профілактичного обліку(членів сім'ї), захисне попередження, стягнення коштів на утримання жертв насильства в сім'ї в спеціалізованих закладах. [3]

Вся проблема невірності даного питання впливає саме звідси. Неглибоке, або просто поверхнєве санкціонування правопорушення є запорукою неефективності. Окрім усіх вищенаведених заходів до останніх правильно було б додати такі: факультативний нагляд(суть якого полягає у встановленні додаткового контролю за родиною, в якій був встановлений акт вчинення насильства), право на особистого силового опікуна(член сім'ї має право викликати персонального охоронця задля особистого захисту), а також позачергові перевірки стану в сім'ї(у випадках виправлення особи, що здійснила правопорушення раніше).

Ці та подібні заходи попередження насильства в родині є досить ефективними та не є настільки складними, наскільки їх собі уявляють. Особливо враховуючи статистичні дані щодо міжнародної проблеми насильства в сім'ї. Так, за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, сімейне насильство торкнулося кожної шостої жінки світу. Не кажучи вже про насильство над дітьми. Обов'язок органів державної влади – є всеохоплюючий захист життя громадян будь-якими засобами та метода, навіть за умови фінансової неспроможності. В будь-якому разі вирішення першочергових проблем суспільства повинно займати перше місце у списку державних реформ. Звичайно наведені заходи необхідно розглядати та застосовувати при наявності чіткого розмежування між «насильством» та «вихованням», що є абсолютно різними поняттями.

Аналізуючи усе вищезазначене, постає єдине питання – в який момент реалізації правопорушення необхідно застосувати відповідні заходи адміністративного впливу? Окрім цього, залишається незрозумілим в законодавстві саме поняття «насильства». Так, класифікуючи останнє як нанесення певного виду тілесних ушкоджень, ми вимушені віднести в цю категорію навіть заходи елементарного батьківського виховання. В даному випадку необхідно диференціювати ступені вчинення насильства, а також їх різновиди.

Список використаних джерел:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення : чинне законодавство зі змінами та допов. Станом на 12 вересня 2014 року: (ОФІЦ. ТЕКСТ) – К. ПАЛИВОДА А. В., 2014. – 284 с - ст. 173-2.
2. [Інтернет-ресурс] - ЗАКОН УКРАЇНИ «Про попередження насильства в сім'ї». - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2789-14>
3. [Інтернет-ресурс] - Правові основи запобігання та протидії насильству в сім'ї. - <http://zinkiv.just.gov.ua/info/42/> .